

Поезія – покликання душі

*Коли я раптом обірву розмову,
Притихну і замовкну на півслові,
Це значить, що прийшла до мене знову
Поезія, сильніша від любові.*

Г. Гордасевич

Поезія Галини Гордасевич багатогранна. Вона відтворює ліричні настрої, передає роздуми жінки, нашої сучасниці про найпотаємніші почуття, про взаємини людей, зіставляє добро і зло, щастя і горе, радість і неспокій, відчуженість і пристрасть, красу і фальш людських, стосунків.

Перший вірш написала у 6 років, «...й досі вірші до мене приходять самі. Приходять практично цілі, наче вони виникають десь у космосі, а моя голова – лише приймач... Кожен вірш приходиться до тебе, як несподіванка, і здається останнім...» - згадувала Г. Гордасевич. Уже перша її збірка віршів **«Веселки на тротуарах» (1966)** привернула увагу багатьох шанувальників поетичного слова і була названа серед кращих книжок року. Молода авторка заявила про себе поетичним звучанням віршів, оригінальною формою подачі. До збірки увійшли вірші «Коли посміхається сонце», «Плачуть скрипки», «Космічне». «Синій птах», «Первоцвіти», «Сіється сніг», «Зимою сняться білі сні», **«Мій син заснув»**:

Спи, сину, спи. Я буду біля тебе
Сидіти довго. Може, цілу ніч.
Я буду мріяти, як виростеш ти, сину
(Про це всі матері на світі мріють!),
Пройдеш мої несходжені дороги
Закінчиш те, чого я не скінчила...

Цікавий факт: перебуваючи в космосі, Павло Попович співав українську народну пісню «Дивлюсь я на небо...». У вірші **«Україно моя»** Г. Гордасевич напише:

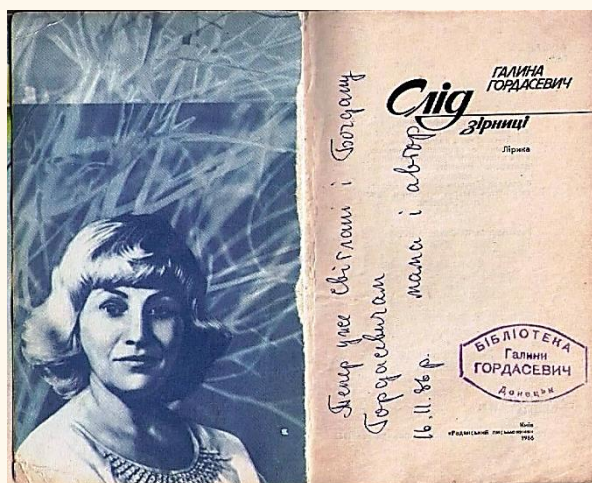
Та чи ж є іще де така мова,
Що барвиста вона та чудова,
На світі усьому прославлена,
Та не раз у колисці задавлена!
Там, у полі, де вітер віє,
Квітнуть роки твої молодії.
Твоїй пісні простору треба -
Тож беруть її хлопці в небо,
І лунає вона безупинно...
Україно моя, Україно!

Її поезії завжди несуть глибокі думки, і водночас, вони емоційні. Навіть тоді, коли ніби все втрачено, авторка дарує людям різнокольорові промінчики сонця, тепло свого щирого серця, запрошуючи всіх розділити її радість:

Підношу вам блакитну чашу неба,
По вінця сповнену гарячим сонцем.
Ось випийте чудесного напою
І зрозумієте, що хмаритись не треба!
Віллю вам в жили весняного вітру –
Нехай додасть він сили й неспокою,
А слід осінній на обличчі вашому
Хмариною мережаною витру.
Я ваші голови скептичні та тверезі
Так закружу калейдоскопом цвіту
«Підношу вам блакитну чашу неба»

В житті кожного справжнього письменника немає важливішої події, аніж поява на світ його нової книжки, особливо ж після тривалої перерви. Для письменниці Галини Гордасевич ця перерва затягнулась на довгі 13 років, що проминули від часу виходу четвертої книжки поезій «Слід зірниці» у 1986 році.

Чому виникла така тривала перерва у такої знаної письменниці, яка вже ґрунтовно заявила про себе в українській літературі, причому не тільки як талановита поетеса, але і як прозаїк – автор 5 книжок повістей та оповідань, як літературний критик – численними рецензіями у журналах, як активний публіцист – статтями на актуальні суспільно-політичні теми у багатьох часописах України та за її межами. Чому ж при величезному творчому доробку виникла ця нова тривала видавнича перерва у Галини Гордасевич? І чому ніхто не допоміг їй в скрутні часи з виданням нового зібрання поезій «Вибране сином», хоч вона мала на те повне право: репресована, дисидентка, активна учасниця утворення Української Держави – то ж чому ніхто нічим їй не допоміг? А відповідь проста: тому що не просила, просто не зверталась з проханнями по допомогу - і в цьому вся ідейна сутність життя та й всієї творчості Галини Гордасевич.

Галина Гордасевич

ВИБРАНЕ СІНОМ

Книжка поезій «Вибране сином» була видана у 1999 році письменником, поетом, сином Галини Гордасевич - Богданом.

Будь вимогливим і нещадним.
Раз живи за сотню життів.
Не вдовольняйся крихтами щастя,
Не вижебруй огризки почуттів.
Бо сам на якомусь світанку
Зрозумієш: прийшла біда!
Океан, зачерпнутий в склянку,—
Просто солоня вода.

Вартими уваги є автокоментарі письменниці щодо історії написання окремих творів, наприклад, «Убиймо в собі раба», «Яничарська балада», «Чеченії», «Ланцюг злуки», «Горить Шевченкова хата», «Нардепові СРСР Червонопиському», оповідання «Експеримент» та ін. Так, зокрема, вона згадувала, що вірш «Убиймо в собі раба» склала тоді, коли в Донецьку «створили Товариство української мови, а нас, організаторів, усіляко переслідували», а вірш «Чеченії» прочитала «на мітингу протесту проти московської агресії». Вірш «Нардепові СРСР Червонопиському» Г. Гордасевич «склала на другий день після виступу цього нардепа, спрямованого проти академіка Сахарова». Невдовзі після цього вона відвідала Черкаси, де мешкала її мати і звідки родом цей нардеп. Разом із сином Богданом вони цей вірш «розклеїли на бетонних стовпах у центрі Черкас». Наступного дня оглядали результат своєї «ідеологічної диверсії». «Старі пожовклі оголошення про обмін квартир і т.д., — іронізує письменниця, — висіли, а мій вірш наче кігтями здряпували з бетону, а він не давався».

Поезії Галини Гордасевич – це діалоги з сучасниками, роздуми з приводу реалій навколишньої дійсності. У більшості своїй це твори сповідального характеру, у яких без прикрас і зайвих метафор озвучені малоприємні прикмети часу і факти власного невтішного несправедливих звинувачень, коли доказом злочину ставили дівочі вірші про першу весну і перше кохання, не можуть змінити поетичне кредо героїні: «Найстрашніша із зрад – це себе зрадити».

Раз у раз ставить Галина Гордасевич питання «Хто ми?», нагадує, що без ідентифікації національної приналежності не може бути самодостатньої людської особистості, і рецепти для цього лишаються незмінними:

То що ж ми чинити маємо?
Що нам тепер робити? -
Рабів у собі убиваймо!
Воскрешаймо мужність убиту!
«То що ж ми чинити маємо?»

Часто у її віршах оживають постаті близьких за духом і творчістю людей. Тут і тверда постава та ясний погляд Алли Горської:

Ходила по землі - твердо.
Дивилася на світ - ясно.
І раптом це серце - вмерло.
І раптом це світло - згасло.
Тиснула руку - тепло.
Носила голову - гордо.
І раптом - душа затерпла –
Обірвано акорди...
Дарувала їй доля вроду,
Дарувала вогненну вдачу,
І любов до свого народу,
І хист мистецький впридачу.
«Пам'яті Алли Горської»

Величний сум над труною В`ячеслава Чорновола, до якого «приліпились не ті, ой не ті», і спогади, про подругу-єврейку Раю Розенберг, з якою переносила центнери бетону, спогади, що легко розв`язують національне питання:

Не можу про Україну патетичним тоном
І в екстазі солодкім не завмираю.
Колись я тягала носилки з бетоном,
А зі мною – Розенберг Рая.

.....
Трагічне в життя нашого повісті
Було на кожній сторінці
А між тими, хто нас стеріг по совісті,
Були свої, українці.

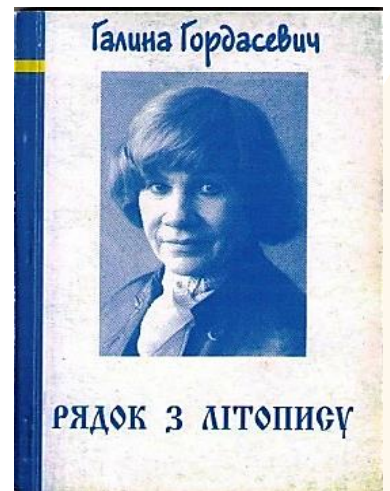
«Не можу про Україну патетичним тоном»

Одна з перших у масивному доробку Г. Гордасевич, до того ж донецького періоду її творчості, була збірка з гучним заголовком «Мажорна гама», видання якої планувалося у 1965 році. Саме ця «мажорна гама» – це ліричні мотиви, які поетеса зберігала у своєму серці з дитинства, це та дійсність у всіх її вимірах, що не могла залишитися поза увагою авторки. На жаль, збірка ще до сьогодні в авторських рукописах лежить на полицях Донецького державного архіву.

У 2000 році львівське видавництво «Сполом» випустило збірку поезій «Рядок з літопису», до якої увійшли найкращі вірші на історичну тему з її багаторічного творчого доробку. В епіцентрі збірки – історична доля і правда України:

Не один винесла бій
Україна й пустила корінь.
І жовто цвіте звіробій,
І синьо цвіте цикорій.
«Донецький кряж»

«Коли мені було десять років, – зазначено у слові «Від автора», – я думала: ну чому я живу в такий нецікавий час? От Древня Греція, Київська Русь, Запорізька Січ – то була історія. А зараз... Я подумала і знайшла таке визначення – те, що зараз, – це політика. Через кілька десятків років я знайшла в одного історика таке: «Історія – це політика, звернена в минуле». У збірку поезій «Рядок з літопису» увійшли найкращі вірші на історичну тему з її багаторічного творчого доробку. Книга присвячується видатній діячці української діаспори в Канаді, письменниці Лесі Храпливій-Щур.

Збірка містить вірші «Гетьманські столиці», «Яничарська балада», «Козаки», «Повстанський марш»; у розділі «Міста України» - вірші «Місто мого дитинства», «Осіння прогулка Києвом», «Одеса», «Львів», «Чернігів», «Маріуполь»:

По вуличках покручених,
Я йшла на поклик моря,
Як за оленем пес.
А море утікало
Оленем неприрученим,
А море маскувалося
Під мирну синь небес...

«Маріуполь»

«Острозькі сонети», що увійшли до збірки Г. Гордасевич, написані до ювілею стародавнього міста Острог:

Тобі я цей вінок сплела,
О місто юності моєї!
Тебе увінчують лілеї
Довкруг шляхетного чола.
Стрічало гідно ти заброд,
Та нагороди не потрібні:
Твоїх нарцисів зорі срібні
Дорожчі всяких нагород.
Десь вітер у садах затих,
Не подолав кущів бузкових,
А з вуличок твоїх крутих
І легендарних і казкових
Героїв тіні бачу я.
Тут доля почалась моя.

Розділ «Присвяти» присвячений видатним особистостям України («Пам'яті Крушельницької», «Ліні Костенко», «Заповіт Іванни Блажкевич», «Діалог з поетом» тощо). Окремий розділ складає «Донецький цикл», до якого увійшли вірші «Вечірній настрій», «Донецьк літній», «Сурми світанку»:

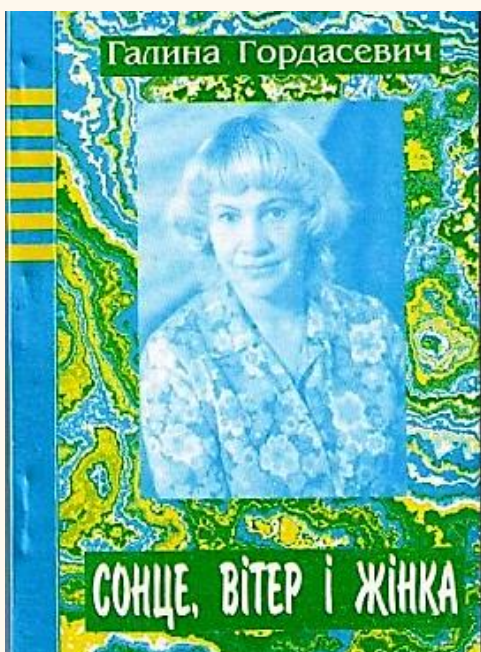
Високий звук злітає над землею,
Над шахтами, заводами, домами,
Зеленим степом, бурими димами,
Над мирною, ранковою землею.

«Сурми світанку»

Загострене переживання історії, роздуми над минулим і сучасним, перспективи на майбутнє – саме це спостерігаємо у творчому доробку Галини Гордасевич. Тут і любов до рідної землі, і патріотизм як «свідомість своєї території, а не сама територія», що «лежать в основі буття і могутності держав». Яскравий приклад – вірш «Донецький кряж»:

Ця земля суха –
Засушив її суховій.
Відійди від гріха,
Коли ти цьому краю не свій...
Це наша земля!
Зазіхати на неї дарма
Зблизька чи здаля,
Бо земля ця не для ярма...

«Донецький кряж»

Поезія Галини Гордасевич здебільшого присвячена жінці, її почуттям та емоціям. Хто така жінка? Це - загадка, яку постійно намагаються відгадати поети, художники, скульптори та інші митці. Але все марно, бо жінка – це вічна таємниця! Недаремно жінку порівнюють з птахом Фенікс: вона згорає, щоб тут же відродитись заново і знову кинутись у все спопеляюче полум'я пристрасті, що зветься – Кохання!

Збірка поезії Галини Гордасевич **«Сонце, вітер і жінка»** - це вірші про кохання, спогади і мрії – без яких життя було б позбавленим сенсу («Твоє ім'я», «Історія жінки», «Міська балада», «Зрада», «Сонце, вітер і жінка» тощо). Книга присвячується всім жінкам, що мають ім'я Галина.

Її вірші промовляють коханням, весною, почуттями. Це поезія про сучасну жінку, якій доводиться багато працювати, терпіти, чекати, але навіть у вирі щоденних проблем, душа та краса жінки залишається незбагнено чистою, світлою, прекрасною:

Простягни мені руку –
Хай тебе не лякає негода!
Міцно стиснемо пальці –
Нас недолі не розтоптати.
Та й пустим вінки купальські
І будемо долі питати,
Може, все, що досі було,
Лише тінь від її крила?
Простягни мені руку,
Щоб устояти я могла.
«Простягни мені руку...»

«Так, жінка в світ приходять для любові!» – стверджує письменниця у своїй поезії «Історія жінки». Власним прикладом свого життя вона доводила цю істину, щиро і безхитрісно намагаючись протистояти будь-яким проявам свавілля, жорстокості, цинічності і звичайної байдужості:

Але якби усе почати знов?
Адже обід щоденний - це любов!
Сорочка, чисто випрана, - любов!
І ночі, що не спала ти - любов!
І пісня, що співала ти, - любов!
І квіти, що посіяла, - любов!
І очі правнуків ясні - любов!
І Україна вся - одна любов!
Було б все так, якби почати знов.
Жіноча доля в світі - це любов.

«Історія жінки»

Особливе ставлення у Галини Гордасевич було до релігії. «Біблію, – і то церковно-слов'янською мовою, – я прочитала, коли мені було років десять. Звичайно, я тоді ще не була в змозі осягнути всю мудрість цієї геніальної книги, але дитячий розум міцно запам'ятав зміст, і колись я вже писала, що Біблія – це одна з чотирьох прочитаних в дитинстві книг, на яких базується вся моя освіта. Тому мої вірші релігійної тематики – це не данина моді, вони виношувалися в моїй підсвідомості все життя, щоб у потрібний момент появитися на світ. В більшості випадків народження цих віршів не пов'язане з якимись конкретними подіями. Хоча «Звізда Полин» таки викликана Чорнобилем, але написана через три роки. «Остання вечеря» написалася мені незадовго після «Різдва», а вірш «Кажуть: пустеля цей нищий світ» прийшов до мене в березні 1991 року, коли я була в Литві і слухала концерт місцевої єврейської молоді» - так писала Галина Гордасевич про вірші, які увійшли до збірки поезій «І сказав Ісус», яку вона присвятила світлій пам'яті двох прекрасних українок, що передчасно трагічно пішли з життя: Аллі Горській та Соломії Павличко.

Кажуть: пустеля цей нищий світ
І в нім людина убога.
Ні, кожна людина - це самоцвіт
В безцінній короні Бога.
Кажуть: юдоль плачу цей світ,
В нім панують розпач й тривога.
А кожна людина - прекрасний цвіт
В саду весняному Бога.
Дні облітають, мов листя з віт,
Все коротшає наша дорога.
Та кожна людина - зоряний світ
В безсмертному всесвіті Бога...

«Кажуть: пустеля цей нищий світ»

Галина Гордасевич не чекала і не вимагала нагород, бо вони самі прийшли до неї – це багаті «книги-врожаї», визнання товаришів по перу, а головне – читача. Було велике бажання гідно прожити своє життя і пройти по цій землі впевненою ходою з гордо піднятою головою, не скривившись, навіть якщо ступаєш на терня. Вона була тим взірцем громадянської мужності, який треба пам'ятати назавжди, Галина Гордасевич зізнавалася, що у житті вона

...крутою дорогою йшла,
та дійшла таки - не пристала!

Берімо за орієнтир - взірець мудрі настанови цієї великої Українки, а саме:

Хай судять нас наші діти,
Хай судять нас наші внуки,
Та правнуки зрозуміють,
Ми долю собі вибирали
По совісті, не з принуки,
Ми вірили в те, що правда
Колись переможе зло.

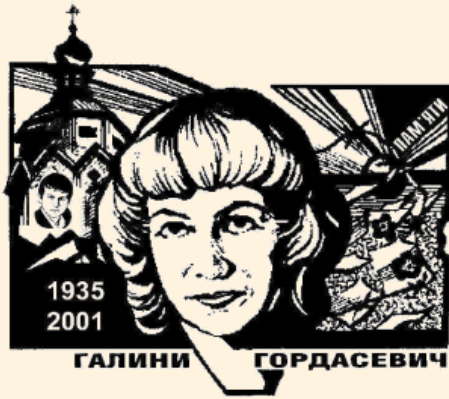
І хоч сивина на скронях,
Та серце летить готове
Туди, де з-за туч похмурих
Майбутнього сонця встає.
Яке товариство зібралось!
Яке товариство, братове!
Дякую, що зібрались!
Дякую, що ви є!

«Товариство»

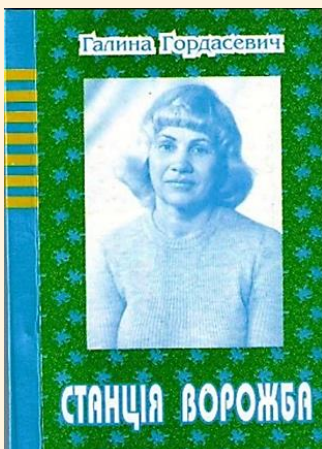
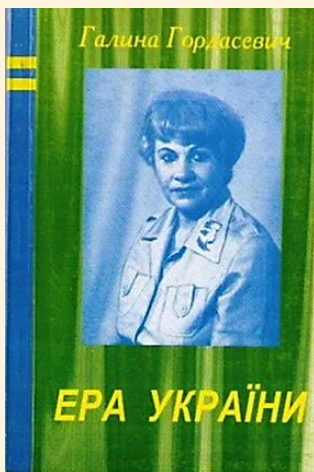

Літературна спадщина

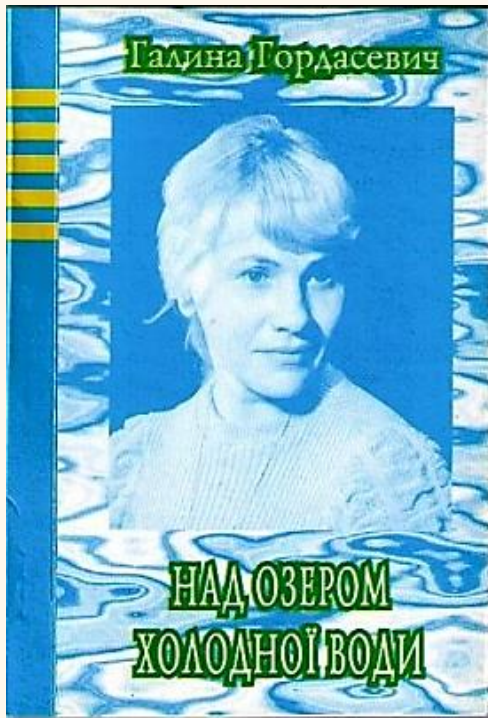
Духовно багатий і щедрий доробок Галини Гордасевич відкриває читачу неабиякий талант, вимогливість до себе і відданість творчому покликанню. Духовно багатий і щедрий доробок Галини Гордасевич відкриває читачу неабиякий талант, вимогливість до себе і відданість творчому покликанню.

Логотип фонду ім. Галини Гордасевич

- Для популяризації творчого доробку письменниці журналіст, філолог за освітою, Богдан Гордасевич (псевдонім Жорж Дикий) започаткував Сайт Видавничо-благодійного фонду імені Галини Гордасевич (ВБФ ГГ). Головним завданням сайту є найповніше зібрання творів письменниці Галини Гордасевич та оприлюднення її архівів, світлин, щоденників тощо. Допоміжним завданням сайту є висвітлення діяльності ВБФ ГГ. Надією і завданням проекту ВБФ ГГ і цього сайту є розвиток і поширення всього українського, що було, що є і що буде.
- Видавничий проєкт передбачав випуск 15 поетичних збірок (вийшло 8). У трьох із них («І сказав Ісус», «Ера України», «Рядок з літопису») уміщено лаконічне вступне слово Г. Гордасевич, в якому висвітлено історію написання окремих творів, а також означено тематичну спрямованість кожної збірки, що виходила з посвятою одній із видатних жінок України. Формат й обсяг видань, так би мовити, «кишеньковий», зручний для читання в дорозі, на відпочинку.
- Так, у збірку поезій «Ера України» увійшли найкращі вірші на патріотичну тему з багаторічного творчого доробку Галини Гордасевич. Книга присвячується сонячному голосу українського радіоефіру, журналістці Еммі Бабчук.
- «Тільки одна збірка повністю залежала від мами – «Станція Ворожба», бо це історія її особистого одного кохання, і тільки вона могла визначити вибір і послідовність віршів у цій збірці. Я ще пригадую, як мама раділа з того, що її нова закоханість навіяла натхнення до написання віршів, яких вона вже кілька років підряд не могла скласти жодного. «Не дається рима, хоч плач», – жалілась в одному своєму вірші. І ось коли я в лютому 2001 року поклав на її робочий стіл верстку збірки «Станція Ворожба» на вчитку і правку, то в заключній частині роботи над нею з мамою трапився удар (інсульт), від якого вона незабаром померла. Поезія була її життям настільки, що навіть сама смерть Галини Гордасевич стала поезією: вона померла як справжня Жінка – вона померла від Кохання», - пригадував Богдан Гордасевич.

Я тебе люблю.
Немов молитву,
Повторю це знов і знов.
Не прогала я життєву битву,
Доки є любов!
Я тебе люблю.
І сум, і радість,
Щастя і біда.
Після гроз настане час для райдуг,
В джерелі заб'є жива вода.
Я люблю тебе.
Слова ці тихі
Піднімають небо голубе,
Вихрі, смерчі, урагани стихли.
Я
Люблю
Тебе!
... люблю... тебе...

«Я тебе люблю»

- Ця поетична книга є віршованою поемою про одне особисте кохання поетеси в усій його послідовності. Збірку видало львівське видавництво ЛА «Піраміда» у 2001 році. Книга присвячується прекрасній драматичній актрисі України – Ларисі Кадировій. До збірки увійшли вірші «Пролог», «Птахи щастя», «Вічний вірш», «Світанкова пісня», «Сонячний вірш», «Розлука», «Прощання зі станцією Ворожба» та багато інших.

Ворожба моя, Ворожба,
Виворожи мені долю!
Виворожи мені долю
З очима карими,
І спляю я все за собою
Вогнем-пожарами,
І забуду все, що було,
А що буде – не знатиму й зовсім!
Пошли мені сонце й тепло –
Не на літо, то хоч на осінь.
Що не буде – радість, журба –
Все в дорогу візьму з собою.
Ворожба моя, Ворожба,
Виворожи мені долю!

«Пролог»

- За останні роки Богдан Гордасевич доклав величезних зусиль із впорядкування і видання поетичних збірок матері у львівському видавництві «Сполом»: «Рядок з літопису», «Ера України», «І сказав Ісус» а також збірки *«Ішла весна по місту»*, до якої увійшли найкращі ліричні вірші веселого та оптимістичного настрою. Книга присвячується найкращій подрузі письменниці – поетесі Тамарі Коломієць. В літературній агенції «Піраміда» побачили світ збірки: «Сонце, вітер і жінка», «Станція Ворожба», «Слід зірниці», «Явам пророкую щастя», «Світ відбивається в краплині», «Заспіваю синові чи доні», «Балади давні та сучасні» *«Над озером холодної води»*, до якої увійшли найкращі ліричні вірші мінорного та журливого настрою.

Над тихим озером холодної води
Стоїть туман осінній нерухомо.
Не говори ніколи і нікому,
Що більше ми не прийдемо сюди,
Над тихе озеро холодної води.

- Книга присвячується видатній співачці України – Ользі Басистюк. Саме Богдан Гордасевич написав біографію матері з глибоким розумінням і повагою до її складного, сповненого випробуваннями і душевним болем життям.

«Галина» – по-грецьки «тиша».
Ах, яка я дурна була!
Якби я це знала раніше,
То зовсім інакше б жила.
Я б не пхалась, куди не кличуть,
Ще й подумала б, чи іти,
Не торкнулись би мого обличчя
Знаки болю і самоти.
Я б усім посміхалась лагідно,
Все б доводила до пуття,
І було б квітчасте і ягідно
В тихім гаї мого життя.
Чи це батьки помилились,
А чи може, моя вина,
Що у тому гаю поселилась
Тонкостембла тернина одна?
Я її руками відводжу,
Я ще зовсім не знаю про те,
Що у днину весняну погожу
Так рожево вона зацвіте.

«Галина»

- Богдан Гордасевич доробив усе те, над чим працювала мама. Зокрема докінчив багаторічну поважну працю про українських жінок-політв'язнів комуністичного тоталітарного режиму під назвою **«Нескорена Березиня»**, що є своєрідним мартирологом героїчних жінок України 20-го століття. Презентація книги відбулася у Львівському Аграрному університеті.
- 2002 року Богдан Гордасевич, син митця слова, стає упорядником і редактором збірки перекладів світової лірики Галиною Гордасевич «Українка в світі: переклади світової лірики». Фундатором видання був В. Кашицький. Презентація відбулася у Львівському обласному Будинку вчителя. Таким чином, хоч із запізненням, але ще одна мрія письменниці здійснилась завдяки її сину Богдану і львівському видавництву ЛА «Піраміда», яке видало обидві названі книги.
- Відбувся вечір пам'яті письменниці у музеї Івана Франка у Львові, на який син письменниці Богдан Гордасевич приніс дві посмертні нагороди Галини Гордасевич: Почесну відзнаку-хрест «За заслуги в боротьбі за волю України» від Всеукраїнського товариства політичних в'язнів і репресованих і Нагрудну відзнаку-орден «За вірність» імені Василя Стуса від Всеукраїнського товариства «Меморіал». «Це справді одні з найцінніших нагород для Галини Гордасевич», - наголосив в своїй розповіді її син і висловив щиру вдячність пп. Петру Франку і Євгену Гриніву за таке високе пошанування його мами. Далі він прочитав кілька віршів Галини Гордасевич, які віднайшов серед архіву і які ще ніколи не друкувались. Серед них:

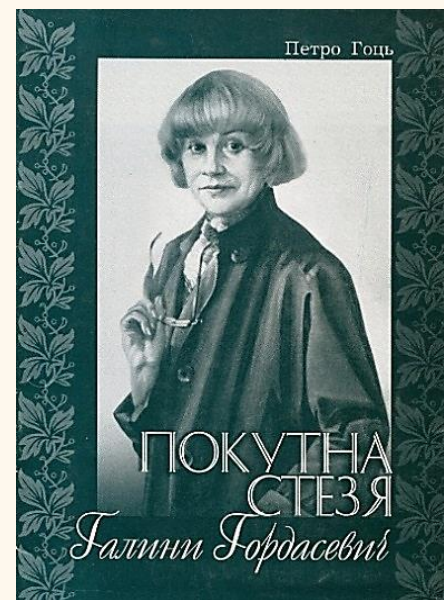
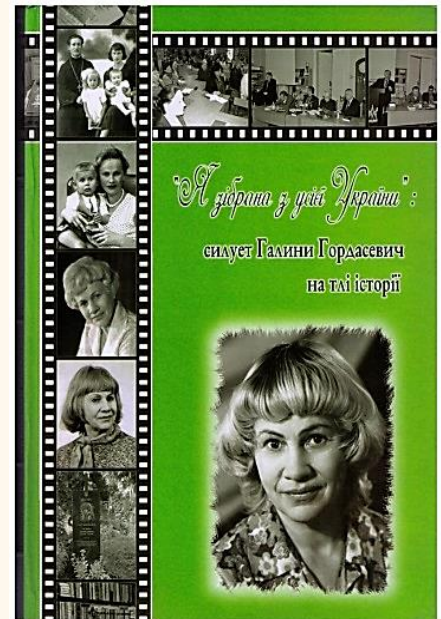
Минули дні поразок й перемог,
 Верхів'я щастя й урвища розпачні.
 За кожен день, який тобі дарує Бог,
 Будь вдячний.
 Що влада? Натовпи німих нікчем!
 Що слава? Заздрість, схована під усміхом!
 Той, що укритися за твоїм плечем,
 Твоїм не порадіє успіхам.
 Це все, відомо, суєта суєт.
 Не називай цього ні горем, ні бідюю.
 Якщо не віршомаз ти, а поет,-
 Їж черствий хліб і запивай водою.
 І хай тебе штовхають у юрбі,
 Пускають плітки й дотепи солоні,-
 Відкрий вночі вікно - і Бог тобі
 Найкращу зірку покладе в долоні...

«Доля поета»

- У 2001 році окремою книжкою вийшов у світ автобіографічний роман Г. Гордасевич (у першодруці повість-есе) «Соло для дівочого голосу», у якому на останній сторінці подано перелік тих книг, які «готуються до друку». Планувалося видання білінгвальної збірки перекладів любовної лірики польських поетів ХХ століття «Сад кохання» та збірки перекладів з інших мов «Українка йде по світу» (збірка вийшла 2002 р. під дещо іншою назвою - «Українка в світі»), книги прози «Ноїв ковчег» та гостросюжетних детективних повістей та оповідань «Розслідування братів Шведуняків», збірника так званих новелеток-бувальщин (жанрове визначення Г. Гордасевич) «Що було - то було», збірників казок «Розкажу тобі казку», книги вибраних критичних статей, нарисів, біографічних портретів за 1960-1990 рр. «На чатах слова», п'єс, сценаріїв, драматургічних творів, збірника вибраного з публіцистичних статей у хронологічному порядку з відповідними коментарями під назвою «На роздоріжжі дум і доль», серії розмальовок для дітей-дошкільнят на теми казок та поезій письменниці, календарів та збірок-«метеликів» «Малечі», документального збірника «Нескорена берегиня» (побачив світ 2002 р.).
- У 2005 році львівське видавництво «Каменяр» започаткувало видання творів письменниці. У 2006 році вийшов у світ перший том, до якого увійшли «Поетичні твори». Упорядкування Богдана Гордасевича. У наступний том увійдуть прозові твори письменниці, а до третього — публіцистика. Кременчани Олег Васишин та Гаврило Чернихівський працюють над монографічним дослідженням «Галина Гордасевич: життя і творчість».
- Упродовж 2006-2009 років у видавництві «Каменяр» у серії «Спадщина» побачили світ три томи творчої спадщини Галини Гордасевич («Поезія», «Проза», «Мала проза. Повісті»), упорядковані сином письменниці Богданом Гордасевичем.
- У кількох видавництвах почергово масовим тиражем було видано і перевидано декілька разів документальну розвідку Галини Гордасевич «Степан Бандера: людина і міф».
- Дуже плідно поширює доробок Галини Гордасевич її давній побратим «подолі і недолі» Ярослав Гелетій у своїх численних різноманітних виданнях.
- У Кременецькому педагогічному інституті завдяки старанням Романа Дубровського була проведена конференція, присвячена дослідженню творчості Галини Гордасевич. Матеріали з конференції опрацював, доповнив і видав книгою «Я зібрана з усієї України: силует Галини Гордасевич на тлі історії: статті, спогади, інтерв'ю, листи, світлини» (2016 р.) академік Сидір Кіраль, який опрацьовує епістолярну спадщину письменниці. Збірник відкривається віршем, написаним Г. Гордасевич 27 років тому: «Убиймо в собі раба! Інакше історії вітер нас мов сухе лушпиння геть на смітник змете. Щоб настала нова доба, убиймо в собі раба!». Багато цікавих штрихів до творчого портрета у споминах сина Богдана. Зокрема, привертають увагу вірші поетки, які раніше не були опублікованими. До збірки увійшли спогади Г. Тарасюк, В. Мацько, Е. Бабчук.

- Є ті, що здатні поцінувати справжню творчість. Так, публікацію книжки-есе «З сімейного альбому» профінансувало керівництво львівського науково-виробничого об'єднання «Автонавантажувач». А документальна повість про Степана Бандеру побачила світ завдяки керівникам Львівського державного аграрного університету, де свого часу навчався борець за незалежність України.
- У 2007 році у львівському видавництві «Українські технології» вийшла книжка поета, історика, краєзнавця, бібліотечного і музейного працівника Петра Гоця **«Покутна стезя Галини Гордасевич: дослідження»**. У виданні просліджується життєвий і творчий шлях однієї з найвидатніших письменниць новітнього часу в українській літературі – Галини Гордасевич.
- У 2004 році львівське видавництво «Каменярь» видано книжку Г. Гордасевич **«Як стати доброю господинею: практичні поради молодичці»**. Авторка книжки дає відповідь на самі животрепещучі питання: Як з перших днів спільного життя створити сімейний затишок? Як навчитися вміло провадити домашні справи?
- Галина Гордасевич разом із тернопільським композитором і фольклористом Василем Подуфалим зібрали і повністю підготували до друку сто двадцять тюремних пісень. І це далеко не все. Сотні статей, критичних коментарів на злобу дня, виступів на письменницьких з'їздах і засіданнях, щоденникових записів, які ще до сьогодні зберігаються в родинному архіві письменниці. Хто ж візьметься видати ці матеріали? Допіру ми так і не знаємо, чи побачили світ, а тим більше, чи дійшли до читача: збірник новелеток-бувальщин переважно з життя українських митців, що їх записала письменниця, як правдиві факти «Що було – то було», збірник п'єс, сценаріїв, драматичних творів ...
- Завдяки старанням журналістки Львівського телебачення Ауріки Стратан, в циклі передач «Народжені вільними», у 2017 році було випущено документальний фільм про Галину Гордасевич.

Пошуки опублікованих творів, статей, заміток Г. Гордасевич, літератури про її життя й творчість тривають, і невдовзі, сподіваємося, завершаться виданням найповнішого бібліографічного покажчика про письменницю, яка зізнавалася (пам'ятаймо про це!), що у житті «крутою дорогою йшла, / та дійшла таки – не пристала»!

Вшанування пам'яті

- Галина Гордасевич – тричі лауреат літературного конкурсу «Шістдесятники»; лауреат премії ім. Олександра Білецького(1977 р.), лауреат премії ім. Валерія Марченка (1977 р.), лауреат премії ім. Юрія Шкрумеляка.

- Нагороджена Почесною відзнакою-хрестом **«За заслуги в боротьбі за волю України»** від Всеукраїнського товариства політв'язнів і репресованих, орденом **«За вірність» ім. В. Стуса** від товариства «Меморіал» (посмертно).

- До 75-річчя від дня народження Галини Гордасевич на радіо «Культура» відбулася передача, присвячена письменниці, поетесі, громадській діячці, яка багато зробила для українського руху на Донеччині: «Межи мною і вільним світом...». В передачі прийняла участь письменниця, журналістка Любов Голота.

- В освітньому закладі у Кременецькій загальноосвітній школі I-III ступенів №1 відкрито пам'ятну дошку Галині Гордасевич.

- Кременецькій школі присвоєно ім'я відомої української поетеси, письменниці, політв'язня громадської діячки, патріотки Незалежної України Галини Гордасевич.

- 31 березня 2015 року учні та педагоги ліцею разом з викладачами та студентами Кременецької гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка, громадськістю міста взяли участь у літературних читаннях з нагоди 80-річчя від дня народження письменниці, громадського діяча, великої патріотки Галини Гордасевич, яка похована на Монастирському цвинтарі. З 2001 року ліцеїсти постійно беруть участь у цих читаннях. На заході були присутні поет Дмитро Павличко та журналіст, поет Богдан Гордасевич.

- В українознавчій кімнаті Кременецької загальноосвітньої школи I-III ступенів №1 облаштована стіна зі стендами, на яких знаходяться матеріали про життєвий шлях поетеси, переписка Галини Леонідівни з вчителькою із Шумщини, копії листів та віршів матері Галини, а також особисті речі Галини Гордасевич, передані її сином Богданом.
- Знайомство з художником Миколою Гордою надихнуло Богдана Гордасевича на думку, щоб він намалював портрет до дня народження Галини Гордасевич. Робилося все в таємниці від неї, щоб зробити приємну несподіванку... Не судилося. Від самого початку малювання йшло тяжко. Аж одного дня, після тривалої перерви, раптово надійшло неймовірне піднесення та прозріння і Микола Горда буквально за кілька годин намалював портрет. День цей був 11 березня 2001 р. До свого 66-річчя Галина Гордасевич не дожила 20 днів і ніколи не побачила ні першого, ні другого свого портрету, як і жодної зі своїх подальших дуже заслужених нею нагород. Художник **Микола Горда** єдиний з митців живопису є автором прижиттєвих портретів Галини Гордасевич. Художнику також належить цикл творів «Поетичний календар Галини Гордасевич».

Спомини й думки про Велику українку

- Розгорнеш газету чи журнал – побачиш її статтю, вірш чи повістину. Увімкнеш радіо – почуєш її голос. Потрапиш на мітинг – зустрінеш і тут. Хто вона? Поет, прозаїк, критик, публіцист? Не скаржилася, на долю не нарікала, але постійно... говорила. Про що? Про життя, про різні трафунки і людські стосунки. А ще про... страх... Невже вона була боязливою? Ні, бо гостра на язик.

Роман Гром'як, літературознавець

- Поезія і проза Галини Гордасевич не датовані в книжках. Навіть позбавлені зовнішніх прикмет часу... В поезії — жодного вірша про партію і Леніна. Навіть «датських», принагідних творів нема. У прозі — жодного твору на актуально-виробничу тематику, хоча згадуються парткоми, райкоми, куди заходили жінки деякі, сформовані соціалістичною епохою, скаржитися на чоловіків. Щоправда, таких дуже мало. Переважно жінки у повістях Гордасевич самостійні, терплячі, горді й «податливі на любов...».

Роман Гром'як, літературознавець

- Кременець народив цю мужню жінку і прийняв на вічний спочинок. Саме тут у неї прийшла ідея національної, української душі. Прийшла з оцих гір, отих лісів, з оцього всього, що вона дитиною мусила пережити.

Дмитро Павличко, український поет

- Для мене вона була нашим, українським, крилом на Донеччині. Вона писала українською мовою в той час. Фактично, я б сказав, належала, належить, і завжди належатиме до найвидатніших шістдесятників – тих письменників, які починали опір радянській владі і які створили згодом РУХ, Товариство української мови і першу революцію: рухівську.

Дмитро Павличко, український поет

- Вона народилася для України, сказала дуже багато про нас і нашу Україну, про її свободу... Треба подумати про якийсь гарний пам'ятник... потрібно ще багато що для неї зробити, а вона буде працювати на нас, на Україну.

Дмитро Павличко, український поет

- Її творчий образ був би неповним, якби змовчалося про критику (це може слугувати прикладом декому з обозу «рухомої естетики») послідовно, наполегливо і принципово. Хоч інколи в неї проскакують різкуваті чи скороспішні судження, але вона щораз щиро намагається судити іменем літератури, не повторювати бездумно абеткові істини, а – думати, сперечатися. Тим і цікаві її статті, в яких відчувається характер автора. Тому вони й не схожі на критичну самодіяльність, яка інколи може маскуватися під критику.

Михайло Слабошпицький, український прозаїк, критик, літературознавець, громадський діяч

- ...Ви – є Жінка і мати у свого народу. Мудра і ніжна поетеса України, опора й лицарка національної демократії. Ви є в молодій й дужій, хоч вона щойно вийшла із в'язниці, України. І мусите ще довго-довго бути в неї. Мусите побачити її такою, якою вона ввижалася Вам у молодості, в тяжких, до крику, табірних снах і мареннях. Такою ж хочемо її бачити і ми...

Володимир Яворівський, український письменник, громадсько-політичний діяч

***Віллю вам в жили
весняного вітру –
Нехай додасть вам сили
й неспокою!***

Поезія – краса життя земного

Поезія – краса життя земного
Я осягнула вищу мудрість:
радіти прохолоді ранку,
про те не дбаючи, що скоро
його замінить душний день;
і пісню слухати прекрасну,
про те не дбаючи, що скоро
вона скінчиться;
і пити воду прохолодну,
і вже зарані не терзатись,
що не нап'юсь на все життя,
що знов мене пектиме спрага;
і вдячно, ніжно, обережно
в долоні брати кожную радість,
яку життя мені дарує.

*****

Люблю життя, яке воно не є.
Люблю життя. Це так прекрасно – жити,
Надіятись, любити і дружити,
І кожним днем прожитим дорожити,
І слухати, як в грудях серце б'є.
Люблю життя, яке воно не є.

Всіма чуттями я його ловлю:
На зір, на слух, на смак, на нюх, на дотик,
Поки живу – не пересичусь доти,
У ньому є легенди й анекдоти.
Високе й нище, я його люблю.
Всіма чуттями я життя ловлю.

У ньому місце є великому й малечі:
І зорям, і трояндам, і черві.
Послухайте, вони ж усі живі –
У небі, під землею чи в траві,
І кожен має свій тягар на плечі.
У ньому місце є великому й малечі.

Цінуймо ж кожен день, мов самоцвіт,
Що нам дарує Бог з своєї волі.
Минає радість – та минають й болі
І зріє плід, хоч облітає цвіт.
Шануймо ж кожен день, мов самоцвіт!
*****

А я вам пророкую щастя!

Цю зиму хуги віднесуть,
І ранньої весни причастя –
У цьому віри суть.

А я вам обіцяю радість
Не без причини,
Бо на трояндах і винограді
Зір відпочине.

А я вам говорити буду,
Що є любов на світі.
Всі нещасливі дні забуду
В сонячнім світлі.

Жагу життя ніяк не наситимо,
На мить ввірвавшись з п'ятьми.
Я тільки одного у вас проситиму:
Будьте людьми!

Статті про життя і творчість Галини Гордасевич

1. Гордасевич, Г. А ще був випадок... [Текст] / Г. Гордасевич // Літ. Україна. – 2000. – 18 трав. – С. 8.
2. Гордасевич, Г. Чому «вікно» середнього роду?: спогади дитинства [Текст]/ Г. Гордасевич// Дивослово. - 1998. - № 5. - С. 59.
3. Дубровський, Р. Галина Гордасевич: портрет на тлі України [Текст] / Р. Дубровський// Дивослово. – 2014. - №7/8. – С. 75-79.
4. Лавренюк, С. «Молися сину: за Україну його замучили колись...» [Текст] / С. Лавренюк// Голос України. – 2001. – 23 серп. – С. 13.
5. Лемешко, Н. Галина Гордасевич [Текст]: літературна вікторина / Н. Лемешко// Шкільна бібліотека. – 2010.-№2. – С.108-109.
6. Лобовик, І. Жіночий портрет при світлі силуетів [Текст] : Галина Гордасевич/ І. Лобовик// Вітчизна. – 1991. – С. 138-143.

Webбібліографія

1. Біографія: Галина Леонідівна Гордасевич[Електрон. ресурс]. – Режим доступу : https://fondhg.io.ua/s201636/biografiya_galina_leonidivna_gordasevich
2. Васишин, Олег. До 80-ї річниці від дня народження Галини Гордасевич (штрихи до творчого портрета) [Електрон. ресурс] / О. Васишин, І. Фарина. - Режим доступу : <https://zolotapektoral.te.ua/80-richnytsi-vid-dnya-narodzhennya-halyny-hordasevych-shtryhy-tvorchoho-portreta/>
3. Галина Леонідівна Гордасевич [Електрон. ресурс]. - Режим доступу: <http://allpoet.ru/ukr/author/43/0/index.php>
4. «Галина Гордасевич – гордість нашого краю» [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : http://kogpi.edu.te.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=968:l-r-&catid=41:2012-08-13-10-43-01&Itemid=287
5. Галина Гордасевич: матеріали до наукової бібліографії [Електрон. ресурс]. - Режим доступу : https://fondhg.io.ua/s2623152/galina_gordasevich_materiali_do_naukove_bibliografie_avtor_kiral_sidir

6. Галина Гордасевич: силует на тлі історії [Електрон. ресурс]. – Режим доступу : <https://www.radyvyliv.info/galina-gordasevich-siluet-na-tli-istori%D1%97.html>
7. Зуб, Іван. Гордасевич Галина Леонідівна [Електрон. ресурс] / І. Зуб. – Режим доступу : http://esu.com.ua/search_articles.php?id=31124
8. Кралюк Петро. Українська націоналістка із Донбасу: до 70-ліття створення УПА[Електрон. ресурс] / П. Кралюк. - Режим доступу : <https://day.kyiv.ua/uk/article/ukrayina-incognita/ukrayinska-nacionalistka-iz-donbasu>
9. Меморіальну дошку імені Галини Гордасевич відкрили у Кременці [Електрон. ресурс]. - Режим доступу : <http://chasopys.te.ua/kultura/731-memorialnu-doshku-imeni-halyny-hordasevych-vidkryly-u-krementsi>
10. Овсієнко, Василь. Гордасевич Галина Леонідівна [Електрон. ресурс] / В. Овсієнко. – Режим доступу : <http://museum.khpg.org/index.php?id=1116609442>
11. Романюк, Надія. Галина Гордасевич: «Жила. Любила. Плакала. Сміялась»[Електрон. ресурс] / Н. Романюк. - Режим доступу : <https://www.chasipodii.net/article/303/>
12. Ярошевич, Ірина. Духовні пріоритети Г. Гордасевич [Електрон. ресурс] / І. Ярошевич.- Режим доступу : <http://litmisto.org.ua/?p=20033>

Зміст

На крутих віражах долі

З творчого доробку Галини Гордасевич:

1. Прозові твори. Публіцистика
2. Поезія – покликання душі

Літературна спадщина

Вшанування пам'яті

Спомини й думки про Велику українку

Поезія – краса життя земного

Статті про життя і творчість Г. Гордасевич

Бібліографічне видання

Галина Гордасевич: «Йти просто по землі крізь терни...»

Літературно-краєзнавчий нарис

Укладач   Гуляєва Ольга Петрівна

Оформлення

Ю. В Шалаєва

Редагування

В. Ф. Ганжеєва

Відповідальний за випуск

Ю. С. Василенко